

MAGYAR KURIR.

Indult Bétsből, Pénteken, Mártzius' 23-dikán, 1832.

B é t s.

Ő Ts. K. Felsége méltóztatott Gróf Reviczky Ádám Magyar Kir. Udvari Cancellarius Ő Excel.hoz Mártz. 19-kén botsátott Kir. levele által Nagy Méltós. Vlassics Ferentz Horvát Országi Bán és Feldmarsal-Lieutenant Urat, Magyar Országi Báróságra emelni kegyelmesen, a' taksák elengedésével.

Ő Ts. K. Felsége méltóztatott, Márt. 14-én költ Kir. végzése által, Méltos. Gróf Teleky Jó'sef Urat, Ts. K. Kamarást, az Itélő Királyi Tábla Báróját, és Szabolcs Vármegye Fő Ispánját a' Magyar Kir. Udvari Cancellariánál megüresült Udvari Tanátsosi és Referendáriusi hivatalra kegyelmesen kinevezni.

Ő Ts. K. Felsége méltóztatott Febr. 22-kén költ Kir. végzése által a' Györi Ns. Ráptalanban megüresült három Kánonokságra Fő Tiszt. Sághy János Urat, Tatai Plebánust, Fő Tiszt. Feltinger István Urat, Mihályi Plebánust és Fő Tiszt. Kárner Antal Urat, Püspöki Secretariust kegyelmesen kinevezni.

N a g y B r i t a n n i a.

A' Times képtelen dolognak tartja; hogy a' Görög thrónus egy nem ért korú fejedelemre bízattatik éppen akkor, midőn annak állapota egy, a' leghathatósabbban munkálkodó Királyt kívánna. Ugyan ez az Újság tüzesen kél-

ki az Anconai Expeditio ellen, úgy mint a' melly Frantzia Országnak felvett principiumával egyenes ellenkezésben van.

Az Irlandiai Tizedek Systemája megvizsgálásával foglalatokodó biztosság munkájával készen van, 's jelentésében ajánlja, hogy a' tizedeket, a' nélkül, hogy azok vagy az Ekkle'siának vagy akárkinek tétetnének tulajdonává, egészen el kell törölni, 's helyettek földre vetett adót kell behozni. A' még be nem szedett Tizedekre nézve ez a' Biztosság javallatja: hogy határozottassék bizonyos idő, mellyre azoknak, kik szép szerént megfizetnek: bizonyos summa engedtesék el, — a' fizetni nem akarók ellen pedig az Igazgatóságok kemény eszközöket vegyen elő.

Az alsó háznak Mart. 7-kén tartott ülésében, azt kérdezte Vyvyan a' Ministerektől, ha valyon Anglia és más Hatalmasságok megegyeztek e' a' Frantziáknak Olasz Országi Expeditiójokban? Úgy nézi azt, mint a' melly erővel rontott be a' Pápa birtokaiba 's azt tartja, hogy annak mozgásai szemmel tartása végett, Nagy Britanniának szükség volna az Ádriai tengerre hajósereg osztályt küldeni. A' Frantziáknak, kiket a' Pápa nem hívott, mint az Ausztriaiakat, nem lett volna jussok magokat annak dolgaiba avatni. Annyival inkább kárhoztatja pedig a' beszélő ezen

expeditiót, hogy a' minap Frantzia Országban egy olyan párt ingerelte fel a' Modenai Hertzeg alattvalóit, melly azokat a' Nemzetnek örökös gyalázatjára, azután magokra hagyta és megindulás nélkül nézte, midőn a' tőle elsbított emberek keményen büntettetnek. Lord Palmerston felel: Ő kötelességével nagyon ellenkezőleg tselekednék, ha a' Házat a' nevezett két kormányszéknek ezen dolgról való végzéseiről még most is tudósítaná; külömben tudja meg az érdemes Baronét, hogy abban az egész dologban semmi ollyas nincs, a' mi a' békességet, legkevésbé is megzavarná. A' Peel vélekedése szerint, a' Frantziák Igazgatószékének ezen maga viselete gyanús, 's annál fogva figyelemre méltó. Ő mindenütt azt hallja, hogy a' Frantzia Kormányszék, úgy küldötte Olasz Országba a' maga hadi erejét, hogy a' felől egy Igazgatószéket sem tudósított. Ha Frantzia Ország ezt csak egy bizonyos párt kedvéért tselekedte, a' dolog annyival gyanúsabb. Így küldött Frantzia Ország, más Hatalmasságok tudta nélkül, ez előtt egy néhány hónapokkal Belga Országba is katonákat. A' közép tenger partján egy nagy birtokot, — Algier, Orán és Bonát — hasonlóképen rakva tartja Fegyveres néppel Frantzia Ország; így Görög Országból még ki nem hozza seregeit; mit kell gondolnunk, midőn ugyan az egy részét a' Pápa birtokának is elfoglalta. Ez az, a' mi Európa békességére elébb utóbb veszedelmet hoz; és az Európai hatalmasságok közt ez idő szerént még meglévő egyenlőség, mellynek helyreállítása olly sok áldozatokba került, ezáltal a' felbomlás pontján áll. Palmerston a' Frantzia seregnek Belgiumba és Görög Országba való bemenetelét minden hatalmasságok megegyezéséből származottnak állítván,

Algier-ről azt mondja, hogy Frantzia Orzágnak, az Algier megszállása felől tett nyilatkoztatását az érdemes Baronét, mint az akkori ministerium tagja, a' mostani Cabinétnál jobban tudhatja. Peel mond: Frantzia Ország akkor azt állítja, hogy ő az Expeditió szerentsés következéséből magának valami különös hasznot venni nemcsak nem igyekszik, de majd vélekedéseket más igazgatószékeknek is meg fogja kérdezni a' felől, mi módon kellene Algier katonasággal megszállítani. A' Kormányszék ezen állítással akkor megegyezhetett, — de kérdés, telyesítette e' ezt Frantzia Ország? Peel azt tartja: hogy ha egy, a' maga erejében bizakodó nagy Status, seregeivel egy kisebb Status birtokát megrakja, még pedig a' nélkül, hogy annak csak egyetlen egy helyes okát is tudna mondani; lehetetlen, hogy a' nemzetek jussán ejtett ilyen sérelem példája más nemzetekre nézve rossz következesekkel ne birjon.

A' Times, Mart. 6 ki darabjában az Anconába küldött frantzia Expeditióról így vélekedik: 1-ör hogy az ott hívatlan jelent meg. Mert Ausztria a' Pápa birtokába már akkor be ment 's a' tsendességet helyre is állította, mikor a' frantzia seregek Toulonban hajóra szállottak. A' Frantzia Igazgató széket, tulajdon Követje Gróf Saint Aulaire tudósította a' Bolognai Ferrárai liberalisok magaviseletéről, és panaszképpen adá elő, miképpen keltek azok ki, a' jobbítást tzelző Pápa-rendelések végrehajtása ellen, és a' Frantzia Kormányszék akkor a' Pápanak e' végre tett rendeléseit, seregeinek a' pártosok ellen való küldését, helybe hagyta. Ezt tselekedték a' más három hatalmasságok Követjei is. A' Pápa, szomszédját Ausztriát szöllítá elő segítségére. Revésben múlt, hogy a' múlt

esztendőben, éppen ilyen segítség vitelért Frantzia Ország és Ausztria között had nem támadt. — De az, hogy Ausztria akkor, tzelját elérvén, magát ismét vissza vonta, mostani avatkozása felől mindent tökéletesen megnyugtatót. A' múlt esztendőben nyilván mondogatta, a' Frantzia Kormányzók, hogy Bolognába sereget küld — és tsak Követet küldött Rómába, — az idén pedig midön a' Vaticanumtól megesmert Követje Rómában van, és a' Pápa seregek Ausztria paizsa alatt tzeljokat már elérték, egy pár 1000 embert küld az Adriai tengerre! 2-or Illyen körülállások között, a' Frantzia sereg hatalma vagy haszontalan vagy káros. Ha tsak ugyanmeg egyezik a' Frantzia Kormányzók azon Rómából került rendelésekben, mellyeket a' négy Hatalmasságok ugyan ott lévő Követjei megesmertek, ott lehet a' háromszínű pántlika, és zászló Ancónában vagy Civita vechiában, ékesíthetik a' Frantzia vitéz tisztek a' Pápa városában lévő bálákat, vagy gyönyörködtethetik magokat azoknak régiségeivel — mert ebben az esetben ugyan sem rosszat sem jót nem tesznek. Ha pedig a' Frantzia Követ és a' több hatalmasságok követei között egyenetlenség támad, akkor a' Frantzia seregeknek az Olasz liberalisok részére kell állani, mert az Ausztriai katonaság a' Vaticanum határtalan hatalmát fogja őltalmazni. Midön e'képpen a' határtalan hatalmú és constitutionalis Kormányzók seregei egy nagy kiterjedésű új tsatapiatzon által ellenben egymásnak szeme láttára terjesztik ki zászlóikat, ugyan megmaradhat e' akkor Európának békessége? 3-or A' nevezett frantzia expeditió ellenkezik azon Principiummal, mellyet a' Frantzia igazgatóságok fel

vett, és nyilván kijelentett. Ez a' korlátot kirúgott igazgatóságok nyilvánvalóvá tette; hogy ő Belgiumnak, az Orániai Ház tekintete vissza állítása végett való megtámadtatását semmiféle hatalmasságtól el nem szenvedni, mert a' jelen körülállások között, Belgiumnak a' mondott okból való megtámadása, egyenesen a' Frantzia Ország megtámadása volna. 's a' t. 4-szer Semmi sints hihetőbb, mint az, hogy ez a' beleavatkozás maga után vonja azt a' közönséges háborút, mellytől mindenek egyformán irtóznak. Két seregek vagnak tehát most az Olasz Földön, mellyeket oda, a' Pápa alattvalóinak letsendesítése végett két különböző nemzet küldött. Az egyiket arra maga szólítja fel Ő Szentsége, és, a' mint gondoljuk, tökéletesen meg van győztetve a' felől, hogy a' Pápa fejedelmi függetlenségét szükségesképpen fel kell tartani. A' másikat (a' Pártosoknak Párisban lévő Kiküldöttein kívül) senki sem hívta, és annak egy, már meglehetősen erőt vett pártot, az elégedetlen Bolognaiakat kell az ő Urok ellen segíteni. Az egyiknek zászlóján ez a' választott mondás van: törvényesen megismerés és határtalan Uralkodói hatalom, — a' másikén pedig ez: Rendfelfordulás és a' nép Uralkodása. Az egyik a' régiség szüleményeit, másik a' kitsapongó újításokat ábrázolja. Ugyan, mellyik hihetőbb, azé, hogy az ilyen vetélkedőtársakkal a' magamérséklés barátságos kezeket fogat egymással, vagy pedig hogy a' különböző principiumok, 's az egymás ellen törekedő felek költönös megsértésre és veszekedésre adnak alkalmatosságot. Ezen megtörténhető két dolog közzül mi az utólsótól félünk, annyival inkább, ha látjuk,

hogy a' nyughatatlanság szerető félnek nagyobb része megegyezvén ezen expedióban ilyen nyilatkoztatást teszen: hogy ha Frantzia Ország, a' múltnyáron szintúgy hajósereget küldött volna a' balticum tengerre, mint ez eszten-dőben az Ádriai tengerre küldött, Varsó bizonyosan nem veszett volna el!

F r a n t z i a O r s z á g.

Toulonból Martzius 2-kán írják: Városunkban az éjtszaka nagy volt a' mozgás. Tegnap estve egy, hajós legény ruhába öltözött ember a' fegyvertárt akarta felgyújtani. A' gonosz tévőt észre és azután üzőbe vették — de elillantott, és mind ekkoráig, az utánna tett vizsgálódások hijjában valók. Az egész katonaság, annak minden kisebb nagyobb tisztjei egész reggelig talpon voltak. A' Fegyvertárt őrzők száma megkettőztetett. Nevezetes dolog, hogy éppen akkor, midőn Toulonban ezek estek, Brest- és Provenceban is, hasonló próba tétetett; Párisban és Vendéban pedig öszve esküvés fedeztetett fel. Parantsolatban nálunk kiadatott, hogy minden erősségek fegyverkeztesse-nek és három hónapi eleséggel készíttessenek fel.

A' Követek Kamarájának Mart. 8-ki Ülésében, a' külső dolog budgetjáról való szó vitatások alkalmával Rea-lier Dumás azt vallá; hogy a' Juliu-si Országlás ólta a' Frantzia Diploma-tia semmit sem nyert. Frantzia Ország-nak jelen állapotját, békességnek nevezni nem lehet. — Lengyel Ország — mellynek nem kellett volna el-vezni többé — nints; Brüsselt — az elébbe-ni állapotra való visszamenetel fenyegeti. — Burkus Ország hatalmát a' Német-Szövetségnek minden Státusaira ki-terjeszti. Ő nem látja, hogy Frantzia

Országnak tsak egy Szövetségese is vol-na. Angliát ugyan emlegetik, de ő va-lami olyan Tractátusról, melly Angliát Frantzia Országhoz kötné, semmit sem tud. Ezen Szövetségről némellyek na-gyon sokat tartanak; — de győzzenek tsak az illiberalisok! majd meglátják, mitsoda fundamentomra építé Frantzia Ország a' maga reménységét. — Sal-verte a' Portugalliai dolgokra nézve így íté; Frantzia Országnak minél előbb két sürgetős rendszabásokat kell tenni, nevezetesen, 1-ör meg kell esmerni Por-tugalliai Királynének Donna Máriát, ki már tselekedettel Királyné, mivel az Ország egy részének birtokában van, 2-or katonaságot kell Portugalliába kül-deni, melly az ott lévő Frantziáknak tekintetet szerezzon. Ugyan ez a' be-szélő azt is kívánta, hogy a' Ministerium, a' Spanyol Közbenjárást a' Portugalliai dolgokba minden módon akadályoztas-sa, mert ez a' közben járás Spanyol Országot és Portugalliát egykézre fog-ná keríteni.

P á p a B i r t o k a.

Kardinalis Bernetti az Anconai történetek következésében a' f. h. 3-kán és 5-kén hivatalos leveleket küldött a' Szent széknél lévő frantzia Követhoz Gróf Saint-Aulairehoz. A' Cardinális ezek között egyikben, azon Protes-tatiónak, mellyet Ő Szentsége már a' Frantzia seregnek Anconába volt mene-tele és ott el követett minden tseleke-detei ellen nyilván valóvá tett, adván okát (nevezetesen, hogy Ő Szentsége a' Frantzia segedelmet nemtsak nem kér-te, hanem azt a' Követnek önként tett ajánlására egyenesen vissza vetette); mi-nekutánna, így ír, látja; hogy a' Frantzia sereg, mellynek Anconából való elmene-telét említett protestatiójában, mintegy

elégtétel képpen kívánta, még máig is birtokában van, arra kéri a' Követet, hogy adjon olyan valóságos feleletet, melly legalább elégtétel gyanánt szolgáljon, azért, hogy a' Pápa Fejedelmi függetlensége, a' Frantziák Királyának kétségkívül akarataellen, megsértetett; és egyszersmind arra emlékezteti őtet, hogy Ő Szentsége a' Frantziáknak, Anconára nézve való tzeljok felől tartott beszélgetései közben, soha sem mulatta el, az abban leendő ellenkezését kijelenteni, ámbár — még ezt is hozzátette; hogy a' római Pápák sokszor kéntelenek voltak az erőnek engedni és magokat annak alávetni. Ezt a' kitévelt azonban állító értelemben semmi esetre sem lehetett azután venni, mikor a' Követ Ő Szentsége előtt elő szóval tette ezt a' nyilatkoztatást: hogy a' Frantziák az Ő Szentsége megegyezése nélkül Anconába nem fognak be menni, hanem csak mindöszve is az Ándriai tengeren jární fel 's alá.

A' másik hivatalos levél, melly Mart. 5-kén költ, a' Pápának új Protestatióját foglalja magában. Protestál nevezetesen Ő Szentsége General Cubieresnek azon parantsolatja ellen, melly szerént Major Pale-snek meghagyatik, hogy két politikai foglyok bizonyos ideig botsáttassanak szabadon, — úgy szintén a' Frantzia Tiszteknek azon magok viselete ellen is, mellynél fogva azok, a' játékszínen egy énekes játékban, olyan éneket kívántak be iktatni, és elénekelni, mellynek tzelja a' szabadság éreztetése, és a' melly a' pártosokat valósággal úgy is feltüzelte, hogy azok az Ő Szentsége Igazgatószéke ellen azonnal pártütői hangon beszéltek és kiáltoztak, mégis azért meg nembüntették. A' Frantziák békességes tzeljokkal ellenkezőnek találja a' Szent Atya, azon lázzadásra szóllító hirdetése-

ket is, mellyeket a' Frantziáknak, birtokában lett be lépések ólta, közönséges helyeken gyakran lehet olvasni, és azt, hogy azon személyek, kiket a' Pápa igazgatószéke számkivetett 's az Amnes-tiából kirekesztett, Ankonában szabadon járnak fel 's alá, azon Tisztekkel, kik magokról azt mondják, hogy ők a' Pápa tekintete vissza szerzésére küldettek. — A' mellyek következnek, nevezetesen: hogy a' Pápa katonáinak, mikor azok, az Ő Fejedelmek parantsolatjára Anconából kiakartak menni, a' frantziák, nem akarták kaszárnyai eszközeiket, a' pattantyúsoknak fegyvereiket, a' vasasoknak lovaikat, által adni, — azokat minthogy már eligazítottak tsak melleleg említi Cardinalis Bernetti Saint-Aulairehez intézett levelében, — de azomban a' felyebbiekkel együtt ezek ellen is protestál.

Bolognából Martzius 14-kén: Oberster Zamboni, a' Pápa seregeiből 300 emberrel tegnap léptetett be Bolognába. Ezen tsapatot, az ott lévő lázzadók kövekkel való hajigálással fogadták. Egy kö Oberster Zambonit is megsértette. Ollyan dühösök is találkoztak, kik a' Pápa katonáira puskákkal lövöldöztek, melly lövöldözéseknek emezek visszonozására kényszerítettvén, amazok között 7-tet megsebesítettek és elfogtak, a' többit pedig elkergették.

L e n g y e l O r s z á g.

Hertzeg Paskievits Feleségével, fíjával és három leányaival Martius 10-kén jött Pétervárából vissza Varsóba.

Martz. 9-kén a' Varsói városi tanáts a' következő hirdetések adta ki: 1-ör A' Fő város Katonai-kormányozójának, Gróf Wittnek parantsolatjára, a' nemzeti-öri-forma ruha hordozása mindeneknek megtiltatik. Ezen paran-

tsolat általhágásából származott kedvetlen következt, minden magának tulajdonitsa. 2 or Felsőbb parantsolatok szerént, a' hajdani lengyel sereg minden tisztjeinek meghagyatik, hogy má-tól fogva, a' lengyel forma ruhát, úgy szinte az ő különböző rangjok jeleit se viseljék.

B e l g a O r s z á g.

(Amsterdamer Handelsblatt Mart. 11-kén) Brüsseltől vett hiteles levél után jelentjük: hogy a' Brüsseli Igazgatószék, már tudósított azon Módosítások felől, mellyeket a' 24 tikkelyekben Hollandia kívánt és a' mellyeket az, Gróf Orloffal együtt meg is állapított, 's mellyeknek következtésében Ő Felsége a' Belga Országhoz való fejedelmi jussáról lemondván, Leopóldot Belgák Királyának megesmerte. A' módosításokban a' Brüsseli udvar győzhetetlen akadályokra nem talál.

A' Magyar Tudós társaság nagy gyűléséről.

E l s ő K ö z l é s.

P e s t r ő l. Mártz. 5-kétől 12-kéig tartott itten a' Magyar Tudós Társaság-nak köz Gyűlése. Ebben elsőben is voksok többsége szerént: 30 új levelező Tagok választattak, kiknek neveiket később közleni fogjuk. Azután 3 rendes Tagok: ú. m. helybeliek ketten a' Philosophiai Osztályra, Szalay Imre Úr, a' Pesti Universitátsnál Professor; és a' Históriai Klaszisa Bajza Jó'sef Úr, Ügyvéd; nem helybeli Tagnak pedig C z e c h János Ur, Győr Sz. R. városának most Polgármestere. — Továbbá, 4 betsületbeli Tagok, ú. m. két megholtak helyébe, Báró Berzeviczy Vince Úr, Kassán; és Báró Lakoss

János Úr, Kézdi Vásárhelyen a' 2-dik Határszéli Gy. Regementnek Oberstere; mint újak pedig, Gróf Károlyi György Úr, és Vass László Úr, a' Pesti Univerz. Professor. Végre 4 külföldi levelező tagok, ú. m. B o v r i n g János Úr, Londonban; Báró Ferrussac Párisban; Mezzofante Úr Bolognában, és Báró Zach Ferentz Úr Genuában.

Második Közlés.

Alaprajza szerint a' társaságnak, a' régi görög, 's római, az újabb olasz, frantzia, angol, német 's a' t. remek tollú 's nagy hasznú írók fordítottásais kitűzött tzelja lévén, 4-dik ülésében Martius 8 dikán a' tudományok hat osztályabeli azon munkák közül, mellyeket a' helybeli és vidéki rendes tagok mint legelőször fordítandókat beadtak, a' nagy gyűlés hatvánt választotta ki. Azok tzímei az Igazgató tanáts helyben hagyásával most itt hivatalosan olly felszólítás mellett közöltetnek minden magyarral, akár tagja a' társaságnak, akár nem, hogy a' ki mihez meghívattatását érzi, a'nak fordítása magára vállalását minél előbb bémenteni ne sajnálja. A' mihez a' kiválogatás alatt fordító már ajánlkozott, a'nak elfoglalása egyszer'smind e' következő tzím sorban említve áll: A' magyarra még nem fordítottak közül most eleinte, a' végre a' társaság ezeket ajánlja:

I. A' nyelvtudomány osztályából.

1. Homerus Odysseája. (Fordítója már van)
2. Cicerótól, a) Orator, seu de optimo genere dicendi. b.) De Oratore libri III. c) Brutus, seu de claris Oratoribus.
3. Quintilianus. De institutione oratoria, és de causis corruptae eloquentiae.
4. Aulus Gellius, noctes Atticae. (Fordítója már ajánlkozott.)
5. Creuzer Fridrik: Das akademische Studium des Alterthums.
6. Blair (Hugh) Lectures on rhetoric and belles lettres. (Fordítója már találkozott.)
7. Funke, Real Schullexicon.

II. A' filozofia osztályából.

8. Plato munkáji. (Fordítás alatt vagynak)
9. Cicerótól: a) De officiis. b) De legibus c) De natura deorum. d) Quaestiones Tusculanae.
10. Baco (Francis. B. de Verul). De dignitate et augmentis Scientiarum.
11. Kant Anthropologiája.
12. Kant physische Geographie (Fordítója már van).
13. Krug (Wilh. Traugott) a) Handbuch der Philosophie und der philosophischen Literatur. b) Philosophisches Wörterbuch. c) Aesthetik.
14. Hartmann Der Geist des Menschen, in seinen Verhältnissen zum practischen Leber.
15. Schedius, Philokalia. (Fordítója ajánkozott.).

III. A' történet tudomány osztályából.

16. Thucydides, a' Peloponnesusi háború. Συγγραφή περι του πολεμου των πελοποννησιων, και Αθηναιων. (Fordítás alatt van.)
17. Plutarchus. Βίοι παραλληλοι. Egybehasonlított életek.
18. J. Caesar és Tacitus minden munkáji.
19. Gillies History of ancient Greece.
20. Goldschmith, Roman History.
21. Gibbon, History of the decline and fall of the Roman Empire.
22. Robertson History of the Emperor Charles the Fifth Remer, német fordításának hasznavételével.
23. Rotteck, Allgemeine Geschichte. (Fordítója már van)
24. Heeren Handbuch der Geschichte der Staaten des Alterthums. (Fordítója már vállalkozott).
25. — Handbuch der Geschichte der europäischen Staaten Systems und seiner Colonien (Altaltévöje már van)
26. Leo Lehrbuch der Geschichte des Mittelalters. Fordítója már ajánkozott)
27. Engel Geschichte des ungarischen Reichs.
28. Pfister, Geschichte des ungarischen Reichs.
29. Mackintosh, History of England.
30. Perceval, History of Italy.
31. Segur, Louis Philippe Historie de France.
32. Karamsin, Abrégé de l'histoire de Russie.

IV. A' mathesis osztályából.

33. Euclidis elementa (στοιχεῖα).
34. Eittingshausen, combinatorische Analysis als Vorbereitungslehre zum Studium der theor. höheren Mathematik.
35. Eytelwein, Handbuch der Mechanik der festen Körper und der Hydraulik.
36. Milizias Grundsätze der bürgerl. Baukunst. Olasz.
37. Mayer, Unterricht zur practischen. Geometrie.
38. Beyträge zum practischen Unterricht im Felde. Károly Fő Hertzeg munkája. Fordítója már talált).
39. Hauser Abhandlung über die Befestigungskunst.

V. A' törvénytudomány osztályából.

40. Bauer, Theorie der Strafrechtswissenschaft.
41. Krug, Rechtslehre.

42. Zeiler, natürliches Privatrecht.
43. Klüber, europäisches Völkerrecht.
44. Smith (Adam an inquiry into the nature and causes of the wealth of nations.
45. Say (Jean B) Traité d'économie politique ou simple exposition de la manière, dont se forment se distribuent et se consomment les richesses. (Fordítója már talált.)
46. Sismondi (Simondi de) Nouveaux principes d'économie politique ou de la richesse dans ses rapports avec la population.

VI. A' természettudomány osztályából.

47. Arnott, Elementa der Physik.
48. Biot, Précis élémentaire de physique expérimentale.
49. Rau, Mineralogie.
50. Schuster, Terminologia botanica (Fordítója már talált.)
51. Cuvier, Tableau Elementaire de l'histoire naturelle des animaux.
52. — Discours sur les revolutions de la surface du globe et sur le changemens qu'elles ont produit dans le regne animal. Urwelt, von Nögye-rath.
53. Zimmermann. (Joh. Georg.) Von der Erfahrung in der Arzneywissenschaft.
54. Fabini de morbis oculorum.
55. Schmalz, Diagnostische Tabellen.
56. Chelius, Handbuch der Chirurgie. (Fordítója már talált)
57. Carus, Gynaekologie.
58. Horn, Geburtshülfe.
59. Henke, gerichtliche Arzneykunde (Fordítás alatt van.)
60. Thaer, Grundsätze der rationellen Landwirthschaft.
61. Hermbstaedt, (Sigism.) Grundriss der Technologie.

Rikötés, hogy a' ki mit ezek közül választ, azt a' legjobb, legújabb kiadás szerént és az eredetiből fordítsa, a' 32-dik pont alattit talán kivéven. Napjaiban most a' nemzeti műveltségre törekedés tüzének, bizonyosan találkozni fognak a' közhaszon lelkétől ösztönözve fordításnak eredők, kik nyelvünknek a' tárgyhoz képest alkotása által közénk teremtenedik azon hitet, hogy beszédünk minden tudományt értelmesen és jó ízléssel adhat elé. Ki mihelyt kész fordításával, tiszta kéziratját várva fogadja el a' társaság biztos alkalmal, 's általnézetvén, örömmel bot-sátja közre a' jelest, érdemlett tiszte-

let jutalma pedig a' fordítónak megelégedhetésére küldetik kezéhez.

A' többi közlendő következik. Pesten Mart. 18-dikán 1832.

Döbrentei Gábor m. k.
Titoknok.

Tudományos Dolgok.

A' Sajtó Szabadsága. Írta Kis Pál Györi Megyebeli Pap, a' Ts. K. Theresiánumi Ns. Akadémiában a' Magyar Nyelvnek és Literaturának Professora, több tudós társaságok tagja. Bétsben Ns. Haykul Antal bet. 1832. 8 rétet 96. oldal.

A' tudós Szerzőt, a' mint munkáskája elején olvashatni, elsőben Sheridan szavai tették ezen tárgyra figyelmetessé, ki az Angol Parlament előtt 1810-ben így fejezte ki magát: „én mindenkor baráttya valék a' Sajtó' szabadságának; legyen bár a' Felső ház a' Minisztereknek szolgája, úgy szinte az Alsóház is legyen azok eránt engedelmes, sőt azok által megvesztegettetve, — bár a' Miniszterektől függjön a' hivatalokra másokat kinevezni, a' nemzeti kintstár is legyen az ő kezekben, — azonban én csak az egy Sajtó' szabadságával birjak, és bizonyos vagyok benne, hogy im e' hatalmas ruddal azon megvesztegettetésnek egész épületé helyéből kiemelem, 's annak düledékjeire a' Népnek jussait építendem.“

Megvallja a' Szerző, hogy az említett Parlamentbeli tagnak szavai annyira meglepték és feltüzelték lelkét, hogy a' Sajtó szabadságát a' népek boldogságára leghathatósabb és legszükségesebb eszköznek nézte, 's úgy vélekedik,

hogy mind ama' Hazafiak is, kik a' Sajtó szabadságát Hazánkra nézve ohajtják, ekként gondolkodnak: de a' dolognak, bővebb vizsgálása, 's az a' felől írtt számos munkák olvasása, megváltoztatták ítéletének szempontját; és ezen nézőpontból mutogatja meg a' tudós Szerző mit kellessék a' Sajtó szabadságról tartani, 's mit lehessen attól várni.

A' Munka foglalatjának főbb pontjai ím ezek: Külömbféle vélekedések a' Sajtó' szabadságáról. — Miben áll a' Sajtónak valóságos szabadsága? — Volt e' már a' Sajtónak illy valóságos szabadsága? — Megszerzi e' a' Sajtónak szabadsága ama' nagy hasznot, mellyet tőle olly sokan reménylenek? — Kívánhatni e', hogy a' Sajtó által mind az elterjesztessék; a' mi a' társaságban valamelly tagnak eszébe jut? — Hogyan kell a' Sajtót, mivel azt korlátok nélkül nem lehet hagyni, legjobb módal határok közé szorítani? — Honnan jön az, hogy többeknek tetszik a' Felelet-terhe mint a' Censura? — Szükséges e' nálunk, Magyaroknál a' Sajtónak szabadsága? — Indító okok, mellyek többnyire a' Sajtó szabadságát kívántatják. — Tsendes egyeránylatot szerezz e' az erköltsi világban a' Sajtó' szabadsága? — A' Censura.

A' Pénz folyamata Mártzius' 22-dikén,
közép árr:

A' Státus' 5p. Centes Obligátzióji 87 5/8
Az 1820-béli sorsosok: 1741/16
Az 1821-béli hasonlók: 122 1/2
Bétsvárosa 2 1/2p. Centes Bankó Obligátzióji: — — for. keltek, mind Conv.
A' Bank-Aktziák keltek 1151 5/6 for. ton
Conv. Pénzben.